

22.11.2022

PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

komission julkilausuman johdosta

työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan mukaisesti

ihmisoikeustilanteesta Qatarissa järjestettävien jalkapallon MM-kisojen
yhteydessä
(2022/2948(RSP))

**Pedro Marques, Nacho Sánchez Amor, Tonino Picula, Marc Tarabella,
Andrea Cozzolino, Isabel Santos**
S&D-ryhmän puolesta

Euroopan parlamentin päätöslauselma ihmisoikeustilanteesta Qatarissa järjestettävien jalkapallon MM-kisojen yhteydessä (2022/2948(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan parlamentille ja neuvostolle 18. toukokuuta 2022 annetun yhteisen tiedonannon strategisesta kumppanuudesta Persianlahden alueen kanssa,
 - ottaa huomioon 18. joulukuuta 1990 tehdyn Yhdistyneiden kansakuntien yleissopimuksen siirtotyöläisten ja heidän perheenjäsentensä oikeuksien suojelusta,
 - ottaa huomioon YK:n ihmisoikeusasiantuntijoiden julkilausumat, joissa he ovat toistuvasti ilmaisseet huolensa tilanteesta, erityisesti viimeksi 25. huhtikuuta 2022 annetun YK:n ihmisoikeuskomitean julkilausuman,
 - ottaa huomioon Kansainvälisen jalkapalloliiton (FIFA) 2. joulukuuta 2010 antaman ilmoituksen Qatarin valinnasta jalkapallon vuoden 2022 MM-kisojen järjestämispaikaksi,
 - ottaa huomioon Qatarin hallituksen vuonna 2020 antamat lait nro 17, 18 ja 19 siirtotyöläisten vapaasta liikkuvuudesta ja vähimmäispalkasta,
 - ottaa huomioon 31. lokakuuta 2022 annetun kertomuksen Qatarin hallituksen ja Kansainvälisen työjärjestön (ILO) teknisen yhteistyöohjelman edistymisestä,
 - ottaa huomioon kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen,
 - ottaa huomioon ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen,
 - ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Qatarista,
 - ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että FIFA myönsi vuonna 2010 Qatarille jalkapallon MM-kisat toteuttamatta ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoiteprosessia ja asettamatta minkäänlaisia siirtotyöläisten suojelua koskevia ehtoja;
- B. ottaa huomioon, että Qatarin vuoden 2022 MM-kisoja rakentamassa ja toteuttamassa on ollut miljoonia Aasiasta ja Afrikasta tulleita pienipalkkaisia siirtotyöläisiä, jotka ovat rakentaneet kahdeksan stadionia, lentoaseman laajennusosan, uuden metron, useita hotelleja ja kilometreittäin uusia teitä;
- C. ottaa huomioon, että monet työntekijät joutuivat ottamaan velkaa voidakseen työskennellä Qatarissa, sillä rekrytointiyritykset veloittivat heiltä laittomasti maksuja, ja että heistä monien palkkoja jätettiin maksamatta ja heistä monet joutuivat

työskentelemään näännyttävissä oloissa äärimmäisessä kuumuudessa ja olivat siten sairastumis-, vammautumis- ja kuolemanvaarassa;

- D. ottaa huomioon, että ILO:n mukaan Qatarissa on fyysisesti läsnä erinäisiä eurooppalaisia yrityksiä, kuten Carrefour, Banyan Tree, Fairmont Movenpick Pullman, Acciona, Qantum, Keolis, RATP ja Technip, ja että ne ovat kieltäytyneet osallistumasta yhteiskomiteoihin, jotka on perustettu kokoamaan yhteen johdon ja työntekijöiden edustajia keskustelemaan työpaikkakonflikteista ja ehkäisemään ja ratkaisemaan niitä; ottaa lisäksi huomioon, että alankomaalainen Core Laboratories -yritys ei tiettävästi maksa palkkoja joillekin työntekijöille;
- E. toteaa, että Qatarin työntekijöiden korvausrahaston olisi tutkittava ja katettava kaikki työperäiset kuolemat, myös ne, joiden katsottiin tapahtuneen ”luonnollisista syistä” tai ”sydämenpysähdyksen vuoksi”, määrittääkseen, liittyivätkö kuolemat työoloihin; ottaa huomioon, että ILO on raportoinut kuolemantapausten määrän laskeneen jyrkästi uusien uudistusten käyttöönoton ansiosta;
- F. ottaa huomioon, että tuhansien menehtyneiden pienipalkkaisten työntekijöiden katsottiin kuolleen ”luonnollisista syistä” tai ”sydämenpysähdyksen vuoksi” tutkimatta merkityksellisesti, liittyivätkö heidän kuolemansa itse asiassa työoloihin, eikä heidän perheilleen siten maksettu korvausta;
- G. ottaa huomioon, että ILO:n vuotuisissa ja neljän vuoden välein annettavissa edistymiskertomuksissa on tunnustettu Qatarin huomattavat ponnistelut työvoiman muuttoliikkeen hallinnassa, työlainsäädännön täytäntöönpanossa ja oikeussuojan saatavuudessa sekä työntekijöiden äänen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vahvistamisessa;
- H. ottaa huomioon, että työntekijöiden piti Qatarissa aiemmin saada työnantajiltaan lupa työpaikan vaihtamista tai maasta lähtemistä varten; ottaa huomioon, että nämä vaatimukset kuuluivat kafala-sponsorointijärjestelmän ongelmallisimpiin piirteisiin, koska ne tekivät työntekijöistä liian riippuvaisia työnantajistaan ja loivat siten mahdollisuuksia hyväksikäyttöön ja pakkotyöhön; ottaa huomioon, että näiden työlainsäädännön muutosten seurauksena työministeriö hyväksyi noin 350 000 siirtotyöläisten esittämää työpaikan vaihtamista koskevaa hakemusta näiden uudistusten käyttöönottoa seuranneiden kahden vuoden aikana; ottaa huomioon, että monet työntekijät kohtaavat kuitenkin työpaikkansa jättäessään ja uuteen työpaikkaan siirtyessään edelleen esteitä, kuten kustotoimia työnantajinsa taholta;
- I. ottaa huomioon, että Qatarista tuli maaliskuussa 2021 Persianlahden alueen ensimmäinen maa, joka on ottanut käyttöön syrjimättömän vähimmäispalkan, jota sovelletaan kaikkiin työntekijöihin heidän kansalaisuudestaan riippumatta kaikilla aloilla, myös kotitaloustyössä; ottaa huomioon, että ILO:n mukaan yhteensä 13 prosentilla työvoimasta – 280 000 henkilöllä – palkat ovat nousseet uudelle minimitasolle sen jälkeen, kun uusi lainsäädäntö otettiin käyttöön;
- J. ottaa huomioon, että uusi lainsäädäntö tarjoaa työntekijöille Qatarissa paremman suojan lämpökuormitukselta kieltämällä ulkotyön 1. kesäkuuta ja 15. syyskuuta välisenä aikana klo 10.00–15.00, mikä on tuntimääräisesti selvästi suurin Persianlahden alueella sovellettu työskentelyaikoja koskeva kieltö;

- K. ottaa huomioon, että ILO:n mukaan kesällä 2021 ja 2022 toteutetut työsuojelutarkastuskampanjat johtivat keskeytyksiin 338 työmaalla ja sulkemisiin 463 työmaalla, koska ne eivät olleet noudattaneet lainsäädäntöä kielletyistä työskentelyajoista;
- L. ottaa huomioon, että Qatar on toteuttanut toimia parantaakseen työntekijöiden oikeussuojan saatavuutta perustamalla uuden verkkoalustan, jonka kautta työntekijät voivat tehdä valituksia, ja perustamalla uusia työtuomioistuimia riitojen ratkaisemiseksi;
- M. ottaa huomioon, että Qatarin yleinen ihmisoikeustilanne on edelleen huolestuttava ja että naisia ja hlbtqi+-henkilöitä syrjitään jatkuvasti; ottaa huomioon, että Qatarin rikoslain 285 pykälän nojalla avioliiton ulkopuolisista sukupuolisuhteista, myös samaa sukupuolta olevien suhteista, voidaan määrätä jopa seitsemän vuoden vankeusrangaistus; ottaa huomioon, että hlbtqi+-henkilöiden mielivaltaiset pidätykset tietävästi perustuvat yhteisön suojelusta vuonna 2002 annettuun lakiin nro 17, joka mahdollistaa jopa kuuden kuukauden pituisen tutkintavankeuden ilman syytettä tai oikeudenkäyntiä, jos on olemassa perusteltuja syytä uskoa, että vastaaja on saattanut syyllistyä rikokseen, mukaan lukien ”julkisen moraalin loukkaaminen”;
- N. ottaa huomioon, että EU:lla on paljon saavutettavanaan vahvemmassa ja strategisemmasta kumppanuudesta Persianlahden yhteistyöneuvoston (GCC) ja sen jäsenvaltioiden, myös Qatarin, kanssa tänä aikana, jona sääntöpohjaiseen kansainväliseen järjestykseen kohdistuu epävarmuutta ja merkittäviä haasteita sekä Euroopassa että Persianlahden alueella ja jona maailma joutuu kohtaamaan Venäjän Ukrainaan kohdistaman hyökkäyksen ja covid-19-pandemian seuraukset ja ottamaan huomioon vihreän ja digitaalisen siirtymän kiireellisen välttämättömyyden;
- O. ottaa huomioon, että vahvemmallalla kumppanuudella Persianlahden alueen ja erityisesti Qatarin kanssa on keskeinen rooli Euroopan REPowerEU2-strategian täytäntöönpanossa ja EU:n ulkoisen energiastrategian täydentämisessä; ottaa huomioon, että tähän sisältyy sellaisia tärkeitä aiheita, kuten nesteytetyn maakaasun (LNG) toimitusten lisääminen, öljymarkkinoiden vakauttamiseen tähtäävät toimenpiteet, vetyä koskeva yhteistyö, energiatehokkuus ja uusiutuvan energian nopeampi käyttöönotto;
1. pitää valitettavina Qatarissa ilmenneitä vakavia siirtotyöläisten työelämäoikeuksiin ja ihmisoikeuksiin kohdistuneita väärinkäytöksiä, erityisesti niitä, jotka liittyvät jalkapallon vuoden 2022 MM-kisojen valmisteluun ja isännöimiseen Qatarissa sekä laajempiin ongelmiin ihmisoikeuksien suojelemisessa maassa; toteaa kuitenkin, että ILO ja Ammattiyhdistysliikkeen maailmanjärjestö (ITUC) katsovat Qatarissa toteutettujen uudistusten toimivan esimerkkinä Persianlahden alueelle;
 2. pitää valitettavana, että myöntäessään MM-kisat Qatarille vuonna 2010 FIFA ei toteuttanut ihmisoikeuksia koskevaa huolellisuusvelvoiteprosessia eikä asettanut laajan infrastruktuurin rakentamiseen tarvittavien siirtotyöläisten suojelua koskevia ehtoja;
 3. suhtautuu myönteisesti FIFA World Cup Qatar 2022™ Legacy Fund -rahastoon ja työelämän huippuosaamiskeskukseen, joiden tavoitteena on tukea kehitysmaiden lasten, erityisesti tyttöjen ja naisten, koulutusta ja jakaa työelämäasioihin liittyviä parhaita käytäntöjä;

4. kehottaa Qatarin viranomaisia varmistamaan, että tuki- ja vakuutusrahasto kattaa myös kaikki MM-kisojen valmisteluun liittyvät työntekijöiden kuolemantapaukset ja työntekijöiden ihmisoikeuksiin kohdistuneet väärinkäytökset; korostaa tarvetta vahvistaa vastuuvollisuutta ja torjua ihmisoikeusloukkausten rankaisemattomuutta; kehottaa FIFAa ja Qatarin viranomaisia toteuttamaan kaikki tarvittavat toimenpiteet sen varmistamiseksi, että loukkauksiin syyllistyneet tunnistetaan ja saatetaan vastuuseen viipymättä;
5. kehottaa edellä lueteltuja ranskalaisia, espanjalaisia, norjalaisia ja alankomaalaisia yrityksiä olemaan yhteydessä siirtotyöläisten edustajiin yhteiskomiteoissa ja noudattamaan EU:ssa vaadittua asianmukaista huolellisuutta koskevaa vaatimusta;
6. kehottaa FIFAa ja Qatarin viranomaisia varmistamaan kattavan korjaavien toimenpiteiden ohjelman, jossa käsitellään maksamatta jätettyjä palkkoja, vammoja, tuhansia tutkimatta ja vaille korvausta jääneitä kuolemantapauksia ja muita MM-kisojen valmisteluun liitettyjä työntekijöiden ihmisoikeuksiin kohdistuneita väärinkäytöksiä;
7. pitää myönteisenä, että kansallisten ihmisoikeusinstituutioiden maailmanlaajuinen yhteenliittymä akkreditoi kansallisen ihmisoikeuskomitean uudelleen vuonna 2021; panee kuitenkin huolestuneena merkille kantautuneet tiedot siitä, että sen jäsenten nimeäminen, nimittäminen ja erottaminen edellyttää emiirin hyväksyntää, ja siitä, että sen jäsenten nimittämis- ja erottamisprosessista ja -kriteereistä ei ole asianmukaisia oikeudellisia säännöksiä;
8. kehottaa Qatarin viranomaisia jatkamaan ponnistelujaan sen varmistamiseksi, että kansallinen ihmisoikeuskomitea noudattaa täysimääräisesti ihmisoikeuksia edistävien ja suojelevien kansallisten instituutioiden asemaa koskevia periaatteita ja että komitea voi hoitaa tehtävänsä täysimääräisesti, tehokkaasti ja riippumattomasti, muun muassa edistämällä sen jäsenten ja henkilöstön moniarvoisuutta ja monimuotoisuutta;
9. panee tyytyväisenä merkille, että ILO:n mukaan Qatarin hallitus on maksanut 320 miljoonan Yhdysvaltain dollarin edestä korvauksia palkkaväärinkäytösten uhreille työntekijöiden tuki- ja vakuutusrahaston kautta; pitää kuitenkin valitettavana, että rahasto aloitti toimintansa vasta vuonna 2018, minkä vuoksi miljoonat työntekijät/perheet ovat jääneet sen soveltamisalan ulkopuolelle; kehottaa laajentamaan rahaston soveltamisalan kattamaan kaikki uhrin aina siitä alkaen, kun jalkapallon vuoden 2022 MM-kisoihin liittyvät työt aloitettiin;
10. pitää myönteisinä uudistuksia, joita Qatarin viranomaiset ovat ILO:ta kuullen toteuttaneet työvoiman muuttoliikkeen hallinnan käsittelemiseksi, työlainsäädännön täytäntöönpanemiseksi ja oikeussuojan saatavuuden mahdollistamiseksi sekä työntekijöiden äänen ja työmarkkinaosapuolten vuoropuhelun vahvistamiseksi; toteaa, että nämä muutokset ovat jo parantaneet satojentuhansien työntekijöiden työ- ja elinoloja; pitää kuitenkin valitettavana, että monet työntekijät eivät edelleenkään hyödy näistä uudistuksista, sillä he kohtaavat esteitä näiden parannusten hyödyntämisessä ja ovat alttiita työnantajien kostotoimille; tuo esille myös huolensa väitteistä, joiden mukaan kotitaloustyötä tekeviin siirtotyöläisiin kohdistuu väärinkäytöksiä ja hyväksikäyttöä, mukaan lukien liian pitkät työajat, viikoittaisten lepopäivien epäminen sekä sanallinen, fyysinen ja seksuaalinen hyväksikäyttö, sekä tiedoista, jotka viittaavat

siihen, että siirtotyöläisiin, erityisesti kotitaloustyöntekijöihin, kohdistuvat hyväksikäyttötapaukset ovat aliedustettuina hyväksikäytöstä tehtyjen ilmoitusten joukossa, koska nämä ihmiset pelkäävät työnantajan kostotoimia ja koska on vaarana, että heitä syytetään työpaikasta lähtemisestä ilman lupaa ja että heidät sitten otetaan säilöön tai karkotetaan;

11. kehottaa Qatarin viranomaisia hyödyntämään näitä uudistuksia sen varmistamiseksi, että kaikki työntekijät saavat korvauksen viimeisten 12 vuoden aikana tapahtuneista väärinkäytöksistä; panee tässä yhteydessä merkille käynnissä olevat keskustelut ILO:n pysyvän toimiston perustamisesta Dohaan ja toteaa, että sen avulla on tarpeen saada aikaan näkyvää ja konkreettista edistystä;
12. kehottaa Qataria varmistamaan yhteistyössä ILO:n kanssa, että kaikki työntekijät ja työnantajat voivat hyötyä työvoiman liikkuvuutta koskevista kafala-uudistuksista, tehostamaan oikeussuojan saatavuutta ja maksamattomien palkkojen perintää sekä panemaan täysimääräisesti täytäntöön kotitaloustyöntekijöiden oikeuksia koskevan lainsäädännön; pitää tässä yhteydessä myönteisenä, että yli 420 000 työntekijää on vaihtanut työpaikkaa Qatarissa ja yli 300 000 on hyötynyt vähimmäispalkan käyttöönnotosta;
13. kehottaa Qatarin viranomaisia varmistamaan, että sen lainsäädännössä säädetään nimenomaisesti, että kidutuksen kieltäminen on ehdoton, ja säätämään kaikenlaisen kidutukseen sovellettavista seuraamuksista, jotka ovat oikeassa suhteessa tällaisten rikosten vakavuuteen; kehottaa Qataria perustamaan saavutettavan, riippumattoman ja tehokkaan mekanismin valitusten vastaanottamista ja väitettyjen kidutus- tai kaltoinkohtelutapausten tutkimista varten ja varmistamaan, että uhrit saavat täyden korvauksen;
14. kannustaa Qataria jatkamaan yhteistyötä ILO:n, työntekijöiden ja työnantajien kanssa tukeakseen edelleen Qatarin lakien ja käytäntöjen mukauttamista kansainvälisiin työelämän normeihin; panee tyytyväisenä merkille Qatarin työministerin Ali Bin Samikh Al Marrin ja parlamentin ihmisoikeuksien alivaliokunnan (DROI) välisen yhteydenpidon käynnissä olevista uudistuksista ja puutteista, jotka on vielä korjattava; panee tässä yhteydessä tyytyväisenä merkille hänen lupauksensa huolehtia korvauksesta kaikille niille työntekijöille tai heidän perheilleen, jotka eivät ole saaneet sitä, mikä olisi heille kuulunut;
15. kehottaa Qataria lopettamaan naisten ja hlbtq+-henkilöiden systemaattisen syrjinnän; on järkyttynyt tiedoista, joiden mukaan Qatarin ennaltaehkäisevän turvallisuuden yksikön joukot ovat syyllistyneet hlbtq+-yhteisöön kohdistettuihin väärinkäytöksiin ja ovat käyttäneet yhteisön suojelusta vuonna 2002 annettua lakia nro 17, joka mahdollistaa jopa kuuden kuukauden pituisen tutkintavankeuden ilman syytettä tai oikeudenkäyntiä; kehottaa Qatarin viranomaisia lopettamaan pidätykset ja syytteenpanot, joiden perusteena ovat aikuisten keskinäiseen suostumukseen perustuvat sukupuolisuhteet, mukaan lukien samaa sukupuolta olevien väliset suhteet, tai sukupuolen ilmaisu, ja vapauttamaan välittömästi hlbtq+-henkilöt, jotka ovat edelleen mielivaltaisesti pidätettyinä; panee merkille maailmanlaajuisen suuntauksen poistaa samaa sukupuolta olevien henkilöiden keskinäiseen suostumukseen perustuvien sukupuolisuhteiden rangaistavuus; kehottaa Qatarin viranomaisia kumoamaan rikoslain 285 pykälän ja

kaikki muut lait, joissa samaa sukupuolta olevien henkilöiden keskinäiseen suostumukseen perustuvat sukupuolisuhteet on tehty rangaistaviksi, ja antamaan lainsäädäntöä, jolla kielletään seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuoli-identiteettiin tai -ilmaisuun perustuva syrjintä;

16. kehottaa Qatarin viranomaisia tehostamaan toimia sukupuolten tasa-arvon varmistamiseksi ja tehostamaan samalla toimiaan naisten tasapuolisen edustuksen saavuttamiseksi virallisilla työmarkkinoilla sekä julkisilla ja poliittisilla foorumeilla, mukaan lukien shura-neuvosto ja toimeenpanevat elimet, erityisesti päätöksentekotehtävissä, ja kohtelemaan naisia ja miehiä yhdenvertaisesti perheenpäinä;
17. kehottaa Qatarin viranomaisia muuttamaan kansalaisuuslakia sen varmistamiseksi, että qatarilaisnaisilla ja -miehillä on yhtäläiset oikeudet siirtää kansalaisuutensa lapsilleen ja ulkomaisille puolisoilleen; kannustaa Qataria varmistamaan, että naisiin kohdistuvasta väkivallasta kerätään tietoja ja että kaikki naisiin kohdistuvat väkivaltatapaukset, myös perheväkivaltatapaukset, tutkitaan perusteellisesti ja että niihin syyllistyneet asetetaan syytteeseen ja, jos heidät tuomitaan, heille määrätään asianmukaiset seuraamukset; kehottaa Qatarin viranomaisia kriminalisoimaan perheväkivallan, myös avioliitossa tapahtuvan raiskauksen, ja perustamaan tehokkaan mekanismin, jolla kannustetaan ilmoittamaan naisiin kohdistuvasta väkivallasta, tehostamaan toimia, joilla puututaan uhrien sosiaaliseen leimaamiseen, ja varmistamaan, että näillä on mahdollisuus täyteen korvaukseen ja suojakeinot;
18. panee tyytyväisenä merkille, että Qatar on johdonmukaisesti YK:n yleiskokouksen äänestyksissä tuominnut Venäjän hyökkäyssodan Ukrainaa vastaan;
19. korostaa meneillään olevan EU:n ja Qatarin poliittisen vuoropuhelun merkitystä, mukaan lukien vuoropuhelu Persianlahden alueellisesta turvallisuudesta ja vakauudesta sekä yhteydenpito Afganistanin tilanteesta syyskuussa 2021 tapahtuneen talebanien väkivaltaisen valtaannousun jälkeen; kiittää Qataria siitä, miten se avusti kymmenientuhansien ihmisten evakuoinnissa Afganistanista; korostaa EU:n pyrkimystä jatkaa strategisia kumppanuuksia Persianlahden maiden, myös Qatarin, kanssa ja Qatarin keskeistä roolia energiayhteistyön alalla, erityisesti EU:n REPowerEU2-strategian täytäntöönpanossa;
20. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Qatarin hallitukselle ja parlamentille, Kansainväliselle jalkapalloliitolle (FIFA), Euroopan jalkapalloliitolle (UEFA), Kansainväliselle työjärjestölle (ILO) ja YK:n ihmisoikeusvaltuutetulle.